

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

G. Houtkamp

BEL/GRN

Telefoonnummer +31235143197

gerben.houtkamp@noord-holland.nl

1 | 5

Betreft: Stand van zaken Provinciaal Programma Landelijk Gebied.

Verzenddatum

17 NOV. 2023

Kenmerk

2146600/2146614

Geachte leden,

Uw kenmerk

Sinds het indienen van de startversie Provinciaal Programma Landelijk Gebied in juni jl. is er veel gebeurd. Er is een nieuw college aangetreden, het beoogde Landbouwakkoord is mislukt en het Kabinet is gevallen. Inmiddels hebben we een 'tussentijds beeld' ontvangen van het Rijk naar aanleiding van de toetsing van de startversie en is er een termijn gegeven voor de volgende versie. Met deze brief willen wij u op de hoogte stellen van de huidige stand van zaken met betrekking tot het Provinciaal Programma Landelijk Gebied.

De volgende hoofdpunten komen aan bod:

- PPLG als integraal beleidskader van Noord-Holland voor de opgaven in het Landelijk gebied
- Stand van zaken aanvraag koplopersprojecten
- Terugblik PPLG-conferentie op 21 september jl.
- De invloed van landelijke ontwikkelingen en onzekerheden op het vervolgproces
- Reactie van het Rijk n.a.v. de toetsing van de startversie PPLG en de aanvraag koplopersprojecten
- Vervolgproces en planning van startversie naar ontwerpversie PPLG

1) Provinciaal Programma Landelijk Gebied, het integrale beleidskader van Noord-Holland voor de opgaven in het Landelijk gebied

- Op 27 juni jl. is de startversie van het PPLG door het vorige college van GS vastgesteld en toegezonden aan de minister.
- Met het opstellen van de startversie PPLG heeft Noord-Holland gekozen voor een integraal beleidskader voor de opgaven in het landelijk gebied voor natuur en stikstof, water en bodem, klimaat, landbouw, landschap, erfgoed en recreatie.
- In het PPLG werkt de provincie ook de opgaven van het Rijk uit, die onderdeel zijn van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Deze Rijksopgaven vloeien voort uit internationale wet- en regelgeving zoals het Klimaatakkoord van Parijs, de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Kaderrichtlijn Water en Nitraatrichtlijn.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

- Het Kabinet stelde voor het realiseren van deze opgaven in alle provincies een Transitiefonds van in totaal €24 miljard in het vooruitzicht. Voor onze provincie was een indicatief aandeel van € 800 miljoen voorzien. De Eerste Kamer heeft het wetsvoorstel over het transitiefonds controversieel verklaard.

2) Terugblik PPLG-conferentie 'Samen zetten we de toon' op 21 september jl.

Op donderdag 21 september jl. organiseerden we de tweede PPLG-werkconferentie in Amsterdam. De conferentie was bedoeld voor medeoverheden, partners en overige belanghebbenden bij het Noord-Hollandse PPLG. De startversie van het PPLG stond centraal. Het doel was om het vervolgproces samen verder vorm te geven. Er zijn interactieve workshops over de thema's uit het PPLG gehouden, er was een informatiemarkt waar kennis en toekomstperspectief werd gedeeld, en er was ruimte om informatie en input over het vervolgproces uit te wisselen. Op de [website](#) is een kort verslag van de dag te vinden.

3) Aanvraag koplopersprojecten

Gelijktijdig aan het indienen van de startversie werd een aanvraag ingediend voor financiering van een aantal zogeheten koplopersprojecten die belangrijk zijn voor realisatie van het PPLG. De aanvraag bedraagt ruim €80 miljoen. Hier was door het Rijk expliciet om gevraagd. De aanvraag kunt u vinden onder de volgende link (de allerlaatste brief onderaan): [Document NoordHolland – Brief aan PS over Startversie Provinciaal Programma Landelijk Gebied.pdf – iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#).

4) Landelijke ontwikkelingen en onzekerheden van invloed op vervolg

In de periode van de indiening van de startversie PPLG en de koplopersprojecten deden zich belangrijke ontwikkelingen voor zoals het mislukken van het Landbouwakkoord en de val van het Kabinet. Deze ontwikkelingen zorgen voor beleidsonzekerheid en onzekerheid over het Transitiefonds. Het Transitiefonds zal op z'n vroegst in 2025 in werking treden. Voor financiering in 2024 van de koplopersprojecten (zie punt 3) zal mogelijk een aparte begrotingspost in de rijksbegroting 2024 worden opgenomen. De minister heeft aangegeven zich hier hard voor te maken.

5) Toetsing van het PPLG door het Rijk

- Het Rijk heeft de startversie PPLG en de aanvraag koplopersprojecten in juli/augustus jl. getoetst. Het toetsresultaat wordt 'tussentijds beeld' genoemd en is op 24 oktober jl. formeel aan de provincie toegezonden ([ambtelijke brief](#)), nadat al eerdere ambtelijke terugkoppeling en toelichting door de minister aan gedeputeerde Beemsterboer hadden plaatsgevonden. De minister heeft, eveneens op 24 oktober, ook de Tweede Kamer over de 12 tussentijdse beelden geïnformeerd; via een [link](#) zijn daarbij tevens de brieven aan de provincies openbaar gemaakt.
- Het tussentijds beeld betreft een eerste toetsing door de betrokken departementen. In een later stadium gaan ook kennisinstellingen¹ en de Ecologische Autoriteit (EA) de startversie van het PPLG nog toetsen. Over de toetsing door de EA zegt de minister nu dat deze door capaciteitstekorten naar verwachting kan [starten](#) in het tweede kwartaal van 2024.

- Van de provincie wordt gevraagd de volgende versie in te dienen in de periode 15 aug. – 30 sept. 2024; hierover komt later meer informatie. Daarna volgt nog een 'uiteindelijk oordeel'. Voor dat uiteindelijke oordeel staat geen planning in de brief. Ook is onduidelijk of EA en kennisinstellingen daar dan weer opnieuw naar kijken.
- Voor de koplopersprojecten wordt de provincie gevraagd om in de periode 15 jan. – 1 maart 2024, een aangepaste aanvraag in te dienen. De huidige aanvraag wordt daarvoor door departementen en enkele kennisinstellingen beoordeeld.

Enkele opvallende inhoudelijke punten PPLG:

- Enthousiasme over onder meer hoe de provincie de NPLG-doelen en de structurerende keuzes 'water en bodem sturend' in de startversie bevestigt.
- De nadruk die in de brief gelegd wordt op het direct ondernemen van stappen door de provincie om de verslechtering in N2000-gebieden tegen te gaan.
- De concrete punten waarop van de provincie commitment wordt verwacht op het aanpassen van het PPLG (over de vorm van het commitment wordt de provincie binnenkort geïnformeerd): de geregionaliseerde PPLG-doelen, het maken van uitgewerkte structurerende keuzes in overgangsgebieden en veenweidegebieden, het maken van globale keuzes voor de ontwikkelrichting van de landbouw in de verschillende gebieden mede op basis van analyse water en bodem, het maken van de noodzakelijke ruimtelijke afwegingen en het inzichtelijk maken van het ruimtebeslag en het concretiseren van acties om verslechtering in N2000-gebieden tegen te gaan.
- Verder wordt gevraagd een aantal andere verbeterpunten door te voeren en de nieuwe Handreiking daarbij te hanteren (verschijnt naar verwachting in januari '24). Voorbeelden zijn uitwerking van het doelbereik en het aanbrengen van een balans tussen het benodigde budget voor de te nemen maatregelen en de dekking.
- Er komt een gezamenlijke 'werkagenda' die in overleg tussen RTLG en ons ambtelijk kernteam tot stand moet komen.

Inhoudelijke punten koplopersprojecten

- Geen enkele van de ingediende koplopersprojecten is bij de eerste beoordeling van het Rijk al direct goedgekeurd. Wel zijn er indicaties waaruit blijkt dat veel projecten met nadere toelichting en aanpassing van de aanvraag wel een behoorlijke kans maken op een gehele of gedeeltelijke bijdrage uit het Transitiefonds.

6) Het 'tussentijds beeld' vraagt nog nadere duiding en ambtelijk overleg met het ministerie.

Dit betreft onder meer:

- Het spanningsveld tussen provinciaal uitwerken en uitwerken in gebiedsprocessen, oftewel top-down-benadering versus bottom-up
- De door het Rijk te leveren inspanningen om het totale doelbereik te realiseren
- De verdere planning

- De aanscherping en verbetering van de aanvraag voor de koploperprojecten
- Ruimte voor experimenten en hulp om aan de slag te gaan en problemen rond 'no-regret' en 'lock-in' op te lossen

Nu er een formele brief met het 'tussentijds beeld' van het Rijk ligt, zullen we een formele schriftelijke reactie gaan voorbereiden

7) Van startversie naar ontwerp-PPLG

Er ligt een startversie PPLG en de volgende versie is de ontwerpversie die ter inzage gelegd kan worden, of mogelijk een voorontwerpversie. Daarvoor zijn onder meer de volgende aanpassingen nodig:

- Aanpassingen naar aanleiding van het coalitieakkoord
- Door het Rijk gevraagde aanscherpingen (zie punt 5 van deze brief)
- Actualisatie op basis van vorderingen beleidsuitwerking, inzichten uit gebiedsprocessen en input stakeholders

We willen parallel aan het opstellen van de ontwerpversie ook verder werken aan de uitvoering van de opgaven en de opbouw van een uitvoeringsorganisatie. Concrete afspraken over hoe de uitvoering gaat plaatsvinden worden daarbij vastgelegd in een uitvoeringsprogramma PPLG, dat een apart onderdeel wordt van het PPLG. Het uitvoeringsprogramma biedt ook de basis voor het doen van nieuwe concrete budgetaanvragen bij het Rijk (via maatregelpakketten).

Verschillende onderdelen van het PPLG vragen om een verdere (beleids-) uitwerking om ervoor te zorgen dat uitvoering in de gebiedsprocessen mogelijk wordt. Aanscherpingen van het PPLG toetsen we zoveel mogelijk op de praktijk in de gebiedsprocessen en de koplopersprojecten zodat focus komt te liggen op praktisch werkbare oplossingen. Daarbij willen we gebruik maken van 'botsproeven' en voorbeeldprojecten waarbij we aan de hand van concrete praktijkcases inzicht krijgen in de eventuele hobbels die bij de uitvoering van het PPLG opgelost dienen te worden. Dit kan helpen om de (structurende) keuzes in het ontwerp-PPLG verder aan te scherpen.

Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma PPLG en de toetsing in de praktijk, willen we de natuur- en landbouworganisaties vanaf het begin nauw betrekken, zodat er in samenwerking wordt gezocht naar uitvoerbare oplossingen die (zoveel als mogelijk) kunnen rekenen op draagvlak.

8) Vervolg en planning

Bij vaststelling van de startversie werd uitgegaan van een planning waarbij er aan het einde van het eerste kwartaal van 2024 een definitief PPLG zou zijn. Het Rijk gaat nu uit van het aanleveren van een volgende versie van het PPLG in de periode 15 aug. – 30 sept. 2024. Dit vraagt om een nieuwe planning waarbij we ons rekenschap geven van de ontwikkelingen en onzekerheden t.a.v. de volgende punten:

- Door de val van het Kabinet en het door de Eerste Kamer controversieel verklaren van het Transitiefonds, zijn we in een beleidsonzekere en financieel onzekere periode terecht gekomen. En er was al onzekerheid door het mislukken van het Landbouwakkoord. Deze situatie houdt minimaal aan tot aan het succesvol afronden van de kabinetsformatie. Uiteraard weten we niet wanneer er een nieuw Kabinet zal zijn. De

gemiddelde formatie duurt in Nederland 103 dagen, wat zou betekenen dat de formatie begin maart kan zijn afgerond. Daarna moet de Eerste Kamer het Transitiefonds nog behandelen en kan het bijvoorbeeld zijn dat er opnieuw een poging wordt ondernomen een Landbouwakkoord te sluiten.

- Zoals bij punt 5 toegelicht wordt de toetsing door de kennisinstellingen in december 2023 verwacht. De toetsing door de Ecologische Autoriteit (EA) wordt pas in de loop van 2024 verwacht. We weten uiteraard niet wat de bevindingen van de EA gaan zijn en wat die voor impact op het PPLG gaan hebben.
- In januari 2024 komt naar verwachting een actualisatie van de Handreiking gebiedsprogramma's beschikbaar. We hebben er bij het Rijk op aangedrongen ons in die actualisatie niet te 'verrassen' met aanvullende voorwaarden.
- Het Rijk gaat nu uit van het aanleveren van een nieuwe versie van het PPLG in de periode 15 aug. – 30 sept. 2024. Het dan aan te leveren PPLG zal opnieuw door het Rijk worden getoetst. Wat die toetsing concreet gaat inhouden en wat de planning daarvan is, is ons niet bekend. Dit vraagt om een nieuwe planning waarbij we ons rekenschap geven van de genoemde onzekerheden.

We gaan uit van een eigen flexibele planning, met eigen richtdatum voor de oplevering van de definitieve versie PPLG maar aan te passen op cruciale ijkmomenten onderweg. Hierbij houden we 30 september aan als richtdatum voor de oplevering van een volgende versie zoals door het Rijk gevraagd. Zo mogelijk, als het past in onze eigen planning, leveren we dan voor die datum de ontwerpversie of voorontwerpversie aan, inclusief het nieuwe maatregelpakket. Een voorontwerpversie omdat we na de 30ste september dan wellicht nog de opmerkingen van het Rijk verwerken (immers, volgens de Rijksbrief van 24 oktober beoordeelt het Rijk die versie opnieuw) om tot een ontwerpversie te komen die we ter inzage leggen.

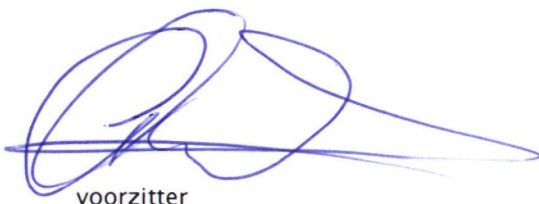
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

M.J.H. van Kuijk

voorzitter

E.A.S. Rommel